

ಸೋನಮ್ ಕನಸಿನ ಕೂಸು

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಳವಳಿಯಾಗಿದೆ ಲೇಹನಲ್ಲಿನ ಸೆಕ್‌ಮೋಲ್ ವಸತಿ ಶಾಲೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 10ನೇ ತರಗತಿ ಪಾಸಾಗದೆ ಉಳಿದವರೇ ಇಲ್ಲಿ ಸೀಟು ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರು! ಶಾಲೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆ ಆಗದವರಿಗೂ ಬದುಕುವ ಹಕ್ಕಿದೆ ಎನ್ನುವ ಸೋನಮ್ ವಾಂಗ್ಡುಕ್ ಅವರ ಕನಸಿನ ಕೂಸಾದ ಈ ವಸತಿ ಶಾಲೆಯ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಕೋರ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಕೌಶಲಗಳ ಜೊತೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ, ಮೂಲವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಗಣಿತವನ್ನು ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸೌರಶಕ್ತಿ, ಆರೋಗ್ಯ, ಪರಿಸರ, ಕೈತೋಟ, ಪ್ರಾಣಿಸಾಕಣೆ, ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ಐಸ್ ಸ್ಟೇಟಿಂಗ್ ಈ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಋಷಿಮುಷಿಯಿಂದ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇತ್ತಾದಿ ಹೆಸರುಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಕರೆಯಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬೌದ್ಧ ಸ್ತೂಪಗಳ ಜೊತೆಗೆ ತಳುಕು ಹಾಕಿ ಲಡಾಖ್ ವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಆಪ್ತವಾಗಲು 'ಹಿಮಸ್ತೂಪ'ಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು.

ಈ ಹಿಮಸ್ತೂಪಗಳು ಜನ ಜಾನುವಾರು ಹಾಗೂ ಗಿಡಮರಗಳ ತೃಷೆ ಇಂಗಿಸುವ ಜೀವಧಾರೆಗಳಾದವು. ಮೊದಮೊದಲು ಹಿಮಸ್ತೂಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರು ವಿಶ್ವಾಸ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ರಚನೆಗಳು ಅಪಾರ ನೀರು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹನಿಹನಿಯಾಗಿ ಹಳ್ಳವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮನೆ, ತೋಟದ ಬಳಿ ಬಂದು ಬಾಯಾರಿಕೆ ಇಂಗಿಸಿದಾಗ ಹಳ್ಳಿಗರು ನಂಬಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಪಂಪ್ ಇಲ್ಲ, ಕರೆಂಟ್ ಇಲ್ಲ, ಉದ್ದನೆಯ ಪೈಪು, ಇದಿಷ್ಟೇ ಬಂಡವಾಳ! ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸ ಗುರುತ್ವದ ಮತ್ತು ಶೈತ್ಯದ ಪಾಲಿಗಿ.

ಲಡಾಖ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಗ್ಲೇಷಿಯರ್ ಕಸಿ' ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನಿಂದ ಹಿಮ ಸಾಗಿಸಿ ತಂದು ಚಪ್ಪಟೆಯಾಗಿ

ಲಡಾಖ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಹಿಮಸ್ತೂಪಗಳು

ಪೇರಿಸಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಇತ್ತು. 'ಐಸ್ ಮ್ಯಾನ್' ಎಂದು ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿದ್ದ ಚೆವಾಂಗ್ ನಾರ್ಫೆಲ್ 15 ಕೃತಕ ಗ್ಲೇಷಿಯರ್ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದ. ಆದರೆ ಸಪಾಟಾಗಿದ್ದ ಅವುಗಳ ರಚನೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ನೀರನ್ನು ಇರಗೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಿಸಿಲು ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಹಿಮರಾಶಿಯನ್ನೇ ಕರಗಿಸಿ ಖಾಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

2014ರಲ್ಲಿ ಮಾದರಿ ಹಿಮಸ್ತೂಪ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸೋನಮ್, ಮುಂದೆ ಸ್ಥಳೀಯರ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ 60 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ಬೆಟ್ಟದ ಬೃಹತ್ ಹಿಮ ತುಂಡೊಂದರ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಪೈಪ್ ಜೋಡಿಸಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಹಿಮಸ್ತೂಪದಿಂದಾಗಿ ಫ್ರಾಂಗ್ ಹಳ್ಳಿಯ 40 ಮನೆಗಳು ನೀರ ನೆಮ್ಮದಿ ಕಂಡಿವೆ. ಮರುಭೂಮಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹಸಿರಾಗತೊಡಗಿದೆ.

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ತಲೆಕೆಳಗು ಮಾಡಿಟ್ಟ ಬೃಹತ್ ಐಸ್‌ಕ್ರೀಂ ಕೋನುಗಳಂತೆ ತೋರುವ ಹಿಮಸ್ತೂಪಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿವೆ. ಸ್ವಿಟ್ಜರ್‌ಲೆಂಡ್‌ನ ಆಲ್ಪ್ಸ್ ಪರ್ವತದಲ್ಲೂ ಹಿಮಸ್ತೂಪ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆದಿದೆ.

'ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹಿಮಸ್ತೂಪವೊಂದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪರಿಹಾರ ಅಷ್ಟೆ. ಶಾಶ್ವತ ಪರಿಹಾರ ಬೇಕೆಂದರೆ ನಗರವಾಸಿಗಳು ಸರಳವಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಸೋನಮ್.

ಸೋನಮ್ ಅವರಿಗೆ 'ಲಡಾಖ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಬೇಡಿ' ಎಂದು ಪ್ರಧಾನಿಗೆ 'ಲಡಾಖ್ ರಕ್ಷಿಸಿ' ವಿಡಿಯೋ ಸಂದೇಶ ಕಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮನವಿ 'ಆಲ್ ಈಸ್ ನಾಟ್ ವೆಲ್' ಚಳವಳಿ ರೂಪು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಕೈಗಾರಿಕಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಲಡಾಖ್‌ನಲ್ಲಿ ಯುರೇನಿಯಂ, ನಿಕೆಲ್ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಗಳನ್ನು ತೋಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಹಂಚುವ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಇದೆ. 'ದಯವಿಟ್ಟು ಲಡಾಖ್‌ನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತರಬೇಡಿ, ನಿಮ್ಮ ಕಾಲಿಗೆ ನೀವೇ ಕೊಡಲಿ ಏಟು ಹಾಕಬೇಡಿ' ಎಂದು ಸೋನಮ್ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಮಸ್ತೂಪಗಳ ರೂವಾರಿ ಹಿಮಾಲಯದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಮುಂದಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿ: feedback@sudha.co.in

ತಗ್ಗಿಗೆ ಎಳೆದು ತಂದರು. ಪೈಪನ್ನು ನಾಲ್ಕಡಿ ಆಳದಲ್ಲಿ ಹೂತಿದ್ದರಿಂದ ನೀರು ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಟದೆ ನೀರಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ (ತಂಪು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ನಿತ್ಯ ನೀರಿನ ಪೂರೈಕೆ ಇದೇ ರೀತಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ). ಈ ತುದಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ನೀರು ಹರಿದು ಹೋಗಿ ಸಿಂಧೂ ನದಿ ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಬದಲಾಗಿ ಪೈಪನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದರೆ? ಒತ್ತಡದಿಂದ ಹರಿಯುವ ನೀರು ಪೈಪಿನ ಮೇಲುಭಾಗದಿಂದ ಮತ್ತು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಜಿಗಿಯುತ್ತದೆ. ಪೈಪಿನ ಆ ತುದಿ ಮತ್ತು ಈ ತುದಿಯ ಎತ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 60 ಅಡಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇತ್ತೆಂದರೆ, ಈ ತುದಿಯಿಂದ ಚಿಮ್ಮಿದ ನೀರು 60 ಅಡಿ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಕಾರಂಜಿಯಾಗಿ ಹಾರುತ್ತದೆ. ಕೂಡಲೇ ಭೂಮಿಯ ಗುರುತ್ವದಿಂದಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ತತ್ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಅದು ಹಿಮವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ವಾತಾವರಣದ ಉಷ್ಣಾಂಶ ಮೈನಸ್ 20 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಲ್ಸಿಯಸ್ ಸಮೀಪ!

ಹೀಗೆ ಹೊರಬಿದ್ದ ನೀರಲ್ಲವೂ ಹಿಮವಾಗಿ ಗುಡ್ಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪೈಪ್ ಹೊರತು ಸುತ್ತಲೂ ಶಂಕುವಿನ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ, ತಂತಿ ಅಥವಾ ಸ್ಪೀಲ್ ಬಲೆ ನೇಯಿಟ್ಟರೆ ಆ ಹಿಮದ ಗುಡ್ಡೆ ಆಕಾರ ಹೆಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ ಬೃಹತ್ ಶಂಕುವಿನ ಹಾಗೆ ಹರಳುಗಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಹಿಮಸ್ತೂಪಗಳ ಹುಟ್ಟು

ಮೊದಲ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚು ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಿಂಧೂನದಿ ದಡದ ಮೇಲೆ ಹಿಮ ಶೇಖರಿಸಿಡಲು ಮುಂದಾಯಿತು ತಂಡ. ಅಂಥ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅದು ಯಶಸ್ಸು ಪಡೆಯಿತೆಂದರೆ ಲಡಾಖ್‌ನ ಎಲ್ಲ ಬೇಕಾದರೂ ಹಿಮಶಂಕು ಕಟ್ಟಬಹುದು. 22 ಅಡಿಯ ಬಿಳಿಗೋಪುರ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಬೇಕಾಯಿತು. 150,000 ಲೀಟರ್ ನೀರು ತುಂಬಿತು. ಮುಂದೆ ಎಷ್ಟು ಸಮಯದವರೆಗೆ ಆ ರಚನೆ ಹಿಮರೂಪದ ನೀರನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೆಂಬುದರ ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಯಿತು. ಕೊನೆಯ ಚೂರು ಕರಗಿದ್ದು ಆ ಸಲದ ಮೇ 18ರಂದು!

ಇವುಗಳನ್ನು ಐಸ್ ಪಿರಮಿಡ್, ಐಸ್ ಕೋನ್